

СЕВЕР ГАНСОВСКИ НОВАТА СИГНАЛНА

Превод от руски: Цвета Пеева, 1964

chitanka.info

Във връзка с 60-годишнината от Великата октомврийска революция редакцията ще даде възможност на читателите да се запознаят с някои от най-интересните съветски научнофантастични разкази, публикувани е предишни годишнини на списанието. Разказът „Новата сигнална“ от Север Гансовски — печатан в книжка 5 на 1964 година — помества с оригиналните илюстрации на народния художник Борис Ангелушев.

Това се случило през май 1942 година по време на нашето настъпление към Харков.

Коля Званцов служел в картечно-артилерийски батальон и в края на май ротата им две седмици се биела край едно селце, чието име съм забравил. Положението било тревожно. Участъкът на ротата бил спокоен, но отпред се извършвало прехвърляне на големи бойни части. Оръдейната канонада долитала вече от фланговете. Известно било, че съседният полк е отбит и е отстъпил. Съществувала опасност противникът да се яви в тила им, чакали заповед от дивизията, но връзката била прекъсната.

Местността наоколо била безлюдна и самото селце, в което ротата заемала отбранителна позиция, вече не съществувало като населен пункт. То представлявало само пожарища и развалини. Имало една полуразрушена къща, където бил настанен командният пункт на ротата. В избата се били приютили единствените останали живи и неевакуирани жители на селцето — старец на около шестдесет и пет години с глухонямата си дъщеря. Старецът дялял с бойците картофите, които бил скътал в избата. Той бил още доста як, заедно с дъщеря си помагали на войниците да копаят окопи и позиции за оръдията.

И ето тогава в това селце с Николай започнали да се случват странни неща. Една сутрин командирът на ротата изпратил Званцов на разузнаване.

Николай и още един боец, Абрамов, тръгнали да разузнаят къде точно се намира противникът. Изминали около пет километра, без да се натъкнат на свои или чужди части, после, когато лежали на височинката зад горичката, чули шум от приближаващи се танкове. Танковете се

показали зад младата горичка. Званцов познал нашия бързоходен Т-70 и с него два Т-34. Това можело да бъде танков разузнавателен взвод и Николай решил да изчака, докато танковете се приближат, тогава да ги спре и да си изясни общата обстановка.

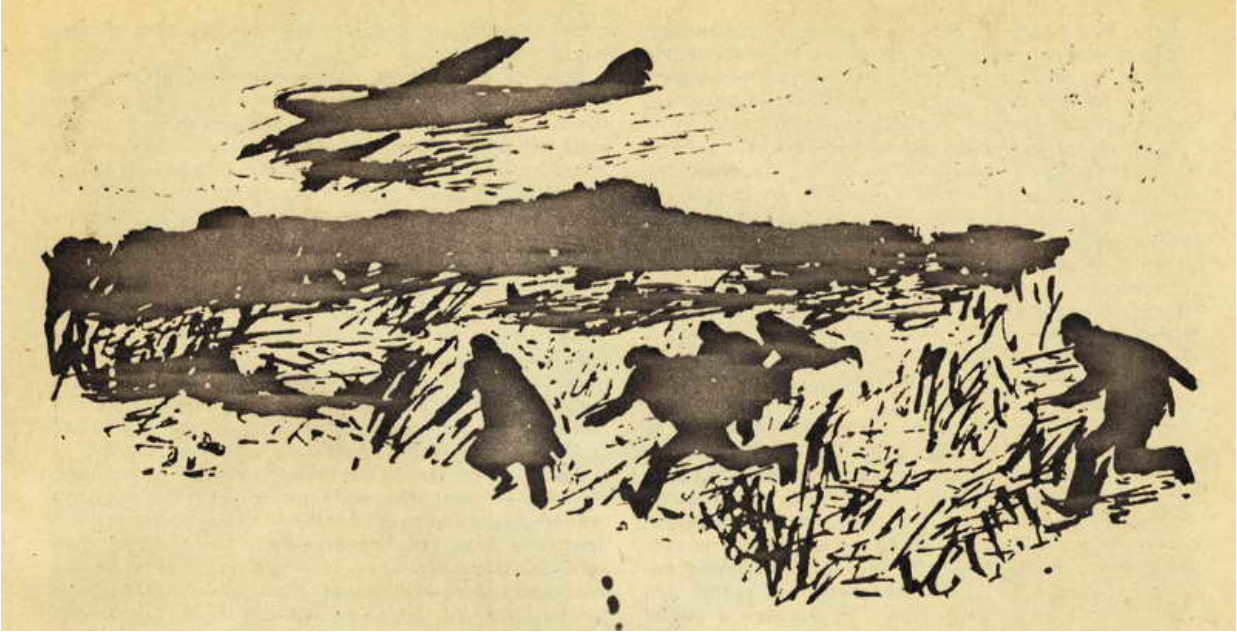
Лежали с Абрамов и чакали и изведнъж Званцов почувствувал, че не само те наблюдават танковете, че и други зорки очи — и дори не един чифт очи, а много — следят приближаващите се танкове и измерват разстоянието. Обърнал се, зашарил с очи наоколо и посочил на Абрамов отсрещната горичка, на около двеста метра от тях. Двамата се вгледали внимателно и веднага видели, как иззад храстите едва забележимо се надига дулото на „змия“ — противотанково немско оръдие, което на фронта наричаха така заради дългото му тънко дуло и малката главичка на заглушителя.

И веднага се раздал изстрел, полетял снаряд. Т-70 се разтърсил, кулата му се накривила, танкът изригнал огромно черно кълбо дим и Николай Званцов почти физически усетил как там, вътре, в мига, когато избухнали боеприпасите, в дивата ярост на високите температури изведнъж се изпепелили три тела, изведнъж се прекъснали всякакви мисли, страх, храброст, планове и три руски момчета престанали да съществуват.

Званцов и Абрамов скочили и завикали, сякаш с вика си можели с нещо да помогнат на танкистите, но после се опомнили и легнали, за да не ги открият.

Боят в това време се разгарял. Противотанковата батарея в горичката открила огън по останалите два танка. Отбранявайки се със стрелба, те започнали да се оттеглят.

И в този миг Николай пак почувствувал, че друга група хора отгоре наблюдава и тях двамата, и батареята, и танковете. Дръпнал Абрамов за ръката, свлекли се от височинката в канавката. И навреме, защото над тях прелетял „Юнкерс-88“ и по песъчливия ръб на канавката веднага се занизали дупчици със стъквени капки вътре, които се образуват, когато в пясъка попаднат с голяма скорост куршуми от тежкокалибрена картечница.

В същия този миг Званцов по непонятен и непостижим начин прозрял цялата картина на боя. Артилеристите от фашистката батарея искат да ликвидират двата танка, танкистите се стремят да се измъкнат от огъня, командирът на „Юнкерса“ вижда танковете в далечната горичка и възнамерява да ги бомбардира, а картеচারят му съжалява, че не е уллучил двете мънички фигурки на края на гората, които били Званцов и Абрамов. Всички тези стремежи, намерения и съжаления минали през съзнанието на Званцов, сякаш бил получил ново вътрешно зрение.

И не само това.

За миг той прозрял и това, което ще стане.

Предварително знаел, че двата танка няма да завият встрани, към младата горичка, откъдето се били появили, а ще се насочат през откритото поле към далечната гора. И наистина, щом Званцов почувствувал това, предният танк започнал да се оттегля.

Званцов знаел, че „Юнкерсът“ няма да преследва двата танка, а ще се насочи към гората, и самолетът, сякаш подчинявайки му се, взел курс вдясно, след две секунди легнал на едното си крило и започнал да пикира.

Той знаел, че батареята сега ще открие огън и преди да осъзнае напълно това свое прозрение, „змиите“ прекратили огъня по танковете и започнали да стрелят напред.

В течение на няколко мига Званцов разбирал всичко за всички. Виждал неща, които не може да се видят със зрението, четял всички мисли на разстояние няколко километра и усетил не само това, което става в момента, но и което щяло да се случи в близкото бъдеще.

После усещането се прекратило и той пак станал предишният Званцов.

Танковете се скрили зад хълма, батареята замлъкнала. Разузнавачите допълзели до горичката и тръгнали към частта си да доложат за положението.

Целият ден Званцов все мислил за това, как и по какъв начин е могъл да види и почувствува неща, недостъпни за очите и чувствата.

А после започнали сънищата.

Първият сънувал още същата вечер, когато легнал на пода в къщата, където се помещавал командният пункт на ротата им. При това сънят бил много ясен, сякаш Званцов виждал всичко наяве.

Присънило му се, че се намира в голяма красива градина. Даже не в градина, а в парк, също като Гатчинския край Ленинград с големи стогодишни дървета, пътечки, посипани с пясък, и пищни цветни лехи. Встрани, зад поляната, се виждал двуетажен дворец, а пред самия Званцов — мъничка къща без прозорци. Даже не къщичка, а някакъв облицован с мрамор куб с вратичка.

Щом започнал да сънува — а той разбирал, че това е сън, а не действителност, Званцов се зарадвал, че поне насън ще си почине в тази прекрасна градина. А да си почине много му се искало, защото вече почти единадесет месеца бил на фронта.

Званцов стоял с широко разкрасени крака. Зачуло се бръмчене на мотор и в парка навлязъл голям открит камион с блестящи бидони за мляко. Камионът спрял. Пристигналите с него двама души изпратили нанякъде шофьора, изчакали, докато се отдалечи, и бързо започнали да разтоварват тежките пълни бидони.

В ръката на Званцов се оказала връзка ключове. Той отключил вратичката на къщичката. Вътре имало малка стая без прозорци, а на пода отвор. Широка извита стълба водела надолу. Званцов, а след него и двамата с тежките бидони се спуснали по стълбата в друго помещение. Тук на ниски поставки стояли пет или шест ковчега.

Званцов и хората, които, изглежда, той ръководел, започнали да свалят капаците на ковчезите. Те били празни. В бидоните нямало

никакво мляко, а разглобени на части автомати с дискове.

Това толкова учудило Званцов, че той се събудил. Събудил се и видял, че на две крачки от него, на пода в командния пункт седи непознат човек с голяма фуражка и го гледа вторачено, изпитателно с широко разтворените си светли очи.

Миг или два те се гледали един друг, после човекът с фуражката се извърнал. Званцов бил озадачен от появяването на непознатия. Мрачният лейтенант Петришчев, командирът на ротата, седял както обикновено на масата, наведен над картата. Разузнавачът Абрамов спял на единственото легло по гръб с разперени ръце и отворена уста. И всичко други също спели, а през прозореца се виждало звездното небе и тъмната фигура на часовоя.

Званцов се обърнал на другата страна, затворил очи и веднага се включил в продължението на съня.

Сега той се намирал вече в двореца. Разбирало се по това, че през прозореца на стаята се виждала същата градина с алеите и лехите. До Званцов стоял някакъв господин с побелели коси, зелено сако, голф и високи обувки (в съня си Званцов определил този човек именно като „господин“, а не като „гражданин“). Званцов и господинът разговаряли на някакъв чужд език, при това Николай като действащо лице от съня знаел този език, а в качеството си на действително съществуващия боец Званцов не разбирал нито дума.

Те разговаряли доста бурно и жестикулирали. Господинът с посивялата коса се обърнал към вратата, викнал нещо. Тя веднага се отворила. Двама мъже въвели трети, който се оказал шофьорът на камиона от предишния му сън. Но сега той бил отслабнал, с измъчено лице и разкъсана устна. Господинът и Званцов, пак като герой от този странен сън, се нахвърлили върху шофьора и започнали да го бият. Отначало шофьорът не се защищавал, а само криел главата си. Но неочаквано в ръката му блеснал нож, той се спуснал напред и ударил Званцов в лицето. Ножът се хлъзнал по брадичката и засегнал шията му. Тогава другите двама повалили шофьора на земята, а Званцов, притискайки с ръка шията си, се отдръпнал встрани, извадил от джоба си огледалце и се огледал. Но там видял не своето лице, а чуждо.

В този миг Званцов почувствувал, че го разтърсват, и се събудил.

Бил негов ред да застъпи на пост пред командния пункт. Станал, взел полуавтомата си, залитайки, излязъл на улицата и застанал на пост.

Огледал селото. Разсъмвало се. И изведнъж осъзнал, че някъде вече е виждал лицето, което в съня го погледнало от огледалото. Виждал го бил сравнително скоро: може би преди месец или седмица, или ден. Но в същото време, както често става със сънищата, съвсем не можел да си спомни как изглеждала то.

През следващото денонощие ротата успяла за малко да се свърже с щаба на дивизията. Оттам получили заповед да удържат на всяка цена селото, за да осигурят настъплението на други големи части. Но противникът не се показал и даже батареята, която засекли разузнавачите, се била преместила някъде.

Званцов узнал, че непознатият с фуражката се казва Удубченко и е пълномощник на Специалния отдел на дивизията. Отделът им още в самото начало на май се бил натъкнал на засада на есесовски танков батальон и загубил три четвърти от сътрудниците си. Удубченко бил по онова време ординарец на началника на отдела и след катастрофата веднага бил произведен (по неговите думи) в пълномощник. След три дни някои части от дивизията били отрязани, отделът бил жестоко бомбардиран и единствено той останал жив. Взел със себе си имуществото на отдела — огромна и много неудобна пишеща машина „Ундервуд“ и единствената неизгоряла папка с дела — и започнал да се промъква на изток към своите.

До изясняване на самоличността му Петришчев го оставил при командния пункт. Удубченко не се разделял с папката ни денем, ни нощем. Войниците в ротата му се подигравали и го питали, ако се наложи, с машината „Ундервуд“ ли ще се защитава от немците. На това той отговарял, че има пистолет ТТ и го показвал.

Към Званцов Удубченко проявявал някакъв по-особен интерес. Николай забелязал, че през цялото време той се старае да остане насаме с него и когато работели на окопите, на няколко пъти улавял настойчивия му поглед.

Званцов пак започнал да сънува странни сънища.

Веднъж му се присънило, че върви през поле, засято със слънчоглед. Нощ е и е тъмно. Върви уверено и стига покрайнината на гората. На самия ѝ край над полусрутен стар окоп стърчи изкривен обгорен съветски учебен танк, ветеран от боевете през 41-ва година. Бронята му отвътре е изкорубена, очевидно от взривовите на боеприпасите. И по издутите места изкривено и неграмотно нечия ръка

е надраскала с бяла боя на руски: „Броня здрав и наши танкуви бързи“. Званцов чете надписа, но не се възмущава, а само се усмихва. Но от танка нататък вече престава да върви свободно, а се навежда и с прокрадващи леки скокове започва да притичва от дърво до дърво. Така изминава около половин километър, после ляга на тревата и пълзи опрян на лакти. Пред него се показва поляна, обляна в лунна светлина. Званцов вижда силуети на някакви големи камиони, покрити отгоре, и хора с черни шинели, обикалящи около тях. Званцов ги наблюдава дълго, после удовлетворено кимва на нещо и пълзешком тръгва обратно...

Тук сънят се прекъснал. Известно време се мяркали отделни несвързани картини от стария сън в градината, сетне последвала цяла голяма част без прекъсване.

Сега Званцов, пак нощем, стоял на самотна поляна и нещо чакал, като гледал напрегнато нагоре към небето. Най-после отдалеч се зачул шум от самолет. Званцов извадил от джоба си фенер и сигнализирил няколко пъти. Невидимият самолет се приближил, после започнал да се отдалечава. Това не разтревожило Званцов. Легнал на тревата и зачакал.

След известно време на голяма височина в небето, но вече без да се чува шум на мотор, припламнала светлинка. Званцов веднага извадил от джоба си второ фенерче и дал сигнали и с двата.

Светлинката стремително започнала да пада, сетне угаснала. Но на фона на светлеещото небе вече се виждала черната летяща към земята птица. Това бил безмоторник. На двеста метра височина той престанал да се спуска, плъзнал се над гората като черна сянка и кацнал, заоравайки със спуснатия си колесник тревата на поляната, пробягал около петдесет крачки и спрял недалеч от Званцов.

В същия миг търбухът му се разтвори, навън се изсипали десетина тъмни фигури. Званцов скочил, вдигнал ръка и те, подчинявайки се на командата му, бързо и безшумно тръгнали след него към гората. Стигнали при обгорелия танк с неграмотния подигравателен надпис, дело на немска ръка, и оттам продължили много предпазливо. Пред тях се показала поляната. Званцов разделил отряда на три групи. Зад дърветата се виждала фигурата на часовоя в черен шинел. Званцов извадил ножа си, леко, както става на сън, закрачил към часовоя, затиснал изотзад с ръка устата му, а с другата забил ножа в гърлото му. Веднага зад него се чуло изсвирване, дошлите с него хора се спуснали към покритите камиони, които стояли на поляната.

Войници с черни шинели изскочили насреща им и се завързал кратък ожесточен бой. Един от камионите блъвнал неочаквано червен пламък и се пръснал. Няколко фигури изхвърчали встрани. Но Званцов с пистолет в ръка вече се промъквал към друг. Там се навъртал някакъв човек, който трескаво драскал по борда с някаква кутийка, друг в кабината се мъчел да запали мотора. Званцов застрелял първия, после втория, метнал се в кабината и за да не губи време, дори не избутал убития, натиснал стартера, дал пълен газ и се измъкнал от поляната. Чул как зад него експлодирал трети камион.

Вече се разсъмвало. Горски път с недълбоки тревясаи коловози се носел насреща му. Званцов препускал с все сила към целта, която знаел, въртял докрай волана, а камионът подскачал ту на една, ту на друга страна. Някакви хора се опитали да му препречат пътя, но само отскочили встрани, спасявайки се от колелата. По стъклата на кабината заиграли разноцветни звездички от куршумите.

После гората се отдръпнала назад, бялнала се полската шир. Отпред в низината се водел бой. Движели се мънички танкове, също като играчки, батарея стреляла по тях, притичвали в начупена верига войници. Званцов се спуснал от хълма по криволичещ път, който водел

към самия център на боя. До него главата на убития се блъскала в облегалката и Званцов все не можел, не можел, нямал и секунда свободна да отвори вратата и изхвърли трупа.

Вече ясно се чували картечните откоси. Врълхлетяла линията на окопите, войници с удивени лица изскачали, вдигали ръце, опитвали се да го спрат. Той профучал край тях, прелетял край минно поле, край него избухнала мина, но вече бил далеч — веригата атакуващи останала назад. Криволичещият път летял насреща му. Сякаш не Званцов завивал, а самата земя се извъртала — мяркащите се късчета хоризонт, проточилите се в редица храсти, зелените хълмчета на малките горички — въртяла се, навивала под радиатора двата колхоза и изправяла пътя по мълниеносния му бяг.

Най-после навлязъл в сянката и прохладата на нова гора. Клони зашибали кабината. Званцов намалил газта, завил към горско селище, към някаква малка къщичка, натиснал спирачката и спрял.

Няколко души в цивилно облекло се спуснали насреща му. От страшната скорост пред очите му още се мяркали дървета, поляната с къщичката се въртяла, но той вече бил изскочил от кабината и заедно с цивилните започнали да свалят брезентовото покривало на камиона. Под него имало голяма рамка с надлъжни метални шасита.

Пристигнали още три камиона, дотичали още хора. Званцов с цивилните бързо нахвърлили клони върху камиона, който той докарал, и го избутали в гората, в самия гъсталак под дървета. Появили се трима войници в зелени униформи. Седнали в камионите и един след друг префучали край къщичката, вдигайки облаци прах...

Този сън се присънвал на Званцов три ноци подред и съвсем го измъчил. Щом затварял очи, веднага започвал нощният бой с хората в черни шинели на поляната, или шосето летяло под радиатора на камиона.

На четвъртата нощ видял заключителната част на сънищата си.

Вечерта си легнал в командния пункт, свалил ботушите си, наместил под рамото си шинела и пъхнал главата си в шлема. Затворил очи и в същия миг започнал да сънува.

Пътувал с влак. Тракали колела, долу летели траверси, а той знаел, че вози и благополучно ще закара нещо извънредно ценно. Влакът спрял пред чужда непозната гара. Към Званцов дотичал началникът на гарата с бял жезъл в ръка, потен, на лицето му се четяло

почтителност и страх. А той, Званцов, чакал обясненията му студено, презрително и властно.

После станцията изчезнала и той се озовал в голяма зала с тераса отдясно. Отпред нямало никого, но отзад, Званцов знаел това, стояла тълпа хора все в мундири: маршали, генерали и полковници от фашистката армия. В залата било тихо. Широката бяла врата пред него се разтворила, зачули се бързи стъпки и в залата влязъл... Хитлер. Хитлер, с мустаци и перчем, облечен в сива куртка и брич. Той се запътил към Званцов, тълпата от военни зад него замряла. Спрял се, гледал около минута Званцов с безумен и в същото време нежен поглед. Отнякъде изскочили двама с фанфари, застанали отляво и отдясно на Званцов, напълнили с въздух дробовете си, вирнали глави и... остро кукуригане на петел огласило залата.

Кукуригането на петела разбудило Званцов.

Това бил единственият оцелял в селото петел.

Званцов се събудил съвсем смаян. Какво означава това и защо му се присънват такива картини?

Разбирал, че неправилно сънува тия сънища, че това са чужди сънища, които не могат да му се присънват на него, съветския войник Званцов, и просто по погрешка попадат в главата му.

Но чии са тогава тия сънища? И както седял така на пода в стаята, се огледал. Званцов добре познавал лейтенант Петришчев, командира на ротата. Заедно били служили край Брест и в него бил уверен както е себе си. До Званцов хъркал Вася Абрамов. Двамата ходели заедно на разузнаване. Не веднъж животът на единия зависел от съвестта и смелостта на другия. Званцов знаел биографията му и нямал причини да се съмнява в него.

Още един човек спял в командния пункт. Свързочникът Зорин. Той бил съвсем младо момче, родено през 1923 година. Не, сънищата, които по погрешка сънувал Званцов, не можели да бъдат предназначени нито за един от тримата.

Изведнъж Николай почувствувал, че някой го гледа отзад. Обърнал се и видял, че Удубченко седи до стената, притискайки към гърдите си неразделната папка и го гледа със светлите си очи.

После се надигнал, приближил се до Званцов и неочаквано запитал с тих глас:

— Знаеш ли немски?

— Не — казал Званцов.

— А полски?

— Също не.

Званцов наистина не знаел никакви чужди езици. Удубченко един миг гледал Званцов, сякаш очаквал нещо, после казал: „Добре“ — и излязъл.

Това било много подозрително. Дори звучало като парола: „Знаеш ли немски“ „Не.“ „А полски?“

Но в същото време Званцов разбирал, че сега не може нищо да направи. Да грабне например полуавтомата си, да го насочи към Удубченко и да викне на хората, че е шпионин. Но защо? Откъде накъде?

„Защото сънувам такива сънища.“

Глупаво.

Званцов наметнал шинела си и излязъл на улицата.

Идиотски и подъл сън! Той, Званцов, да стои мирно пред кучето Хитлер! Та той би го разкъсал на парчета, ако му се случеше да го види

така отблизо.

Званцов свил цигара, всмукал и се огледал.

Нощта била топла, ароматна. Миришело на разцъфнали ябълкови дървета и жасмин. Но селото, обляно от синкавата фосфоресцираща светлина на Луната, изглеждала грозно и страшно. Диво и самотно стърчели комините на изгорелите къщи. Гробна тишина. Навсякъде — и в черните дупки на развалините, и в дерето зад градината, и в далечната горичка зад полето се спотайвала заплаха.

Званцов знаел, че зад горичката вече може би се съсредоточава фашистката пехота, че може би в този миг го наблюдава вражески разузнавач иззад полуизгнила купа сено.

Главното — не било ясно къде точно е противникът, къде са своите и накъде трябва да се обърне ротата, за да не я ударят в гърба.

В отсрещния край на градината между ябълковите дървета доловил някакво движение. Званцов трепнал, загледал напрегнато натам. Движението се повторило. Навел се и, като се стараел да не настъпва сухите съчки, тръгнал напред и видял глухонямата девойка, дъщерята на стареца. Тя копаела с лопата земята. До нея се търкалял голям грубо скован сандък, върху него чувал с жито.

Почувствувала присъствието на Званцов, нямата уплашено се озърнала и отскочила встрани.

Званцов погледнал ямата, сандъка и чувала. Разбрал, че старецът и дъщеря му не вярват, че ротата ще удържи селото срещу немците, и предварително закопават житото, за да не го вземат немските мародери. От тия мисли му станало тежко и съвестно пред нямата.

Поискал с жест от нея лопатата, плюл на дланите си и бързо изкопал яма в рохкавата градинска пръст. Двамата поставили там сандъка с чувала, нахвърлили отгоре пръст и я утъпкали.

На Званцов му се допило. Отначало помолил девойката да му даде вода, после съобразил, че тя не чува, и започнал със знаци да ѝ обяснява какво иска. Тя го гледала тъпо, без да разбира. После му дала знак да я последва. Наближили къщата. Нямата се навела към прозорчето на избата. Долу светнало газениче, по стълбата се изкачил старецът.

Като узнал, че Званцов иска да пие, поканил го да го нагости с чай и мед. На Званцов много му се пиело чай с мед, но в същото време разбрал, че този мед, картофите и житото, закопано в градината до

ябълковото дърво, ще бъдат може би занапред единствената храна на двамата.

Докато разговаряли, зад оградата се мярнал пак Удубченко с папката и старецът, гледайки неодобрително към него, рекъл:

— Все ходи-ходи. И за какво?

Старецът все пак склонил Званцов да приеме поканата. Избата била голяма. В единия ѝ ъгъл от пода до тавана имало насипани картофи, почнали вече да покарват. Миришело на кисело. Имало пейки с дрипи — леглата на стареца и дъщеря му, маса, някакви сандъци. На влажната тухлена стена на ръждив дебел гвоздей висяло огледало.

Старецът увеличил фитила на газеничето, разпалил самовара. Започнали да пият липов чай с мед. Разговорът не вървял, старецът не бил от приказливите. Оказало се, че е учител, и Званцов забелязал, че ръцете му наистина не са ръце на човек, занимавал се със селски труд.

Нямата гледала в лицето на Званцов и през цялото време се усмихвала безсмислено. Старецът обяснил, че тя през целия си живот е живяла тук, в съседното село, не знае езика на глухонемите и е неграмотна.

Горе се зачули стъпки, избата се намирала точно под стаята на командния пункт. Званцов казал, че навярно си е дошъл ротният командир, на когото той може да дотрябва, благодарил за чая и излязъл на улицата.

Тази нощ грохотът на артилерийската канонада се чувал съвсем в тила на батальона, а на сутринта дошла заповед от дивизията да задържат позицията три денонощия, след което батальонът трябвало да се изтегли на изток и присъедини към дивизията.

Очаквали бой, готвели се за него, а немците тъй и не се показвали.

От сутринта Званцов с Абрамов тръгнали пак да търсят противника. Навлезли в младата горичка, където преди била немската противотанкова батарея, после завили на североизток към гората, която трябвало да бъде заета от една кавалерийска част. В нея те никога досега не били ходили.

Не открили никакви военни части нито в покрайнините, нито километър навътре в гората. Званцов с Абрамов вървели по края на гората, така че селото, където била ротата, се оказало зад слънцето.

Мястото било неравно. Спуснали се в дерето. Там навсякъде се търкаляли почернели гилзи от изстреляни снаряди. Изкачили се горе на билото — по него минавала линията на старите окопи. На Званцов, който знае защо, му се сторило, че вече е бил тук и познава тия места. Прескочил няколко полусрутени съобщителни хода. В пролуката между дърветата се мярвало нещо черно. Странно предчувствие проболо сърцето на Николай.

Пред разузнавачите, повален над окопа, стоял старият танк от съня на Званцов. По изкорубения борд имало надпис с разкривени букви: „Броня здрав, наш танкуви бързи.“

Това така удивило Званцов, че веднага гърбът му плувнал в пот и той почувствувал как гимнастърката полепва по кожата му.

Навътре в гората водела пътечка, същата, която помнел от сънищата си.

Изкашлял се — гърлото му изведнъж пресъхнало, — кимнал на Абрамов и двамата предпазливо тръгнали по пътечката.

Не били изминали и километър, когато пред тях се раздало рязко: „Стой! Горе ръцете, не мърдай!“ И зад храстите изскочил човек с насочен автомат.

Той бил облечен в черен моряшки шинел.

— Кой сте вие?

— Свои — отвърнал Званцов, — разузнавачи от пехотата. А вашата част каква е?

— Ръцете! — зачул се друг глас.

Разузнавачите се обърнали и видели, че втори матрос стои зад тях с автомат.

— Хайде махайте се оттук, момчета — рекъл първият. — Нашата част е секретна. Оттук не може да се минава. Петров, изпрати ги.

Вторият матрос ги придружил до края на гората и разузнавачите тръгнали към ротата си. Но преди да се отдалечат, Званцов успял да забележи силуетите на някакви големи камиони, покрити с клони. В селото се върнали вече по тъмно.

По пътя Абрамов се мъчел да отгатне що за секретна част може да е това. Но Званцов почти не го слушал. Сънят му се бил превърнал в действителност. Струвало му се, че ще полудее.

До късно вечерта не можел да реши трябва ли да разкаже на лейтенанта за сънищата си и без да реши нищо, съвсем измъчен, легнал

да спи. В стаята било шумно: Идвали свързките от взводовете, телефонистът поддържал непрекъснато връзка с батальона.

Званцов заспал чак към полунощ и щом притворил очи, веднага му се присънило, че се оглежда в някакво мътно стъкло в прашно огледало и в него се отразява лице, но пак не неговото, а чуждо. Лице!

Сякаш нещо прорязало съзнанието му. Събудил се, озарен от някаква мисъл. Станал бързо, взел полуавтомата си, излязъл от къщи.

Нощта била ветровито. Времето се разваляло.

Званцов се огледал, почакал, докато очите му привикнат към тъмнината, проверил дали ножът е в ножницата и с бързи крачки излязъл от селото. Знаел къде тази нощ стоят часовите и за да не попадне на тях, тръгнал през зеленчуковите градини, къде пълзешком, къде с прибежки.

Излязъл на пътеката, заобикаляща дерето. Отначало вървял неуверено, но когато пред него се ширнала слънчогледовата нива, разбрал, че върви правилно.

Забързал. Често се оглеждал, почти тичал. На излизане от нивата пред него започнала да се мярка сянка. Без да я изпуска от очи, тръгнал след нея и в горичката я наближил. Бил старецът от избата. Но сега той вървял изправен, леко, пъргаво. За да не вдига шум, Званцов изул ботушите си. Дочул стъпки зад себе си, скрил се в храстите и видял как край него минал бледен, озъртайки се, Удубченко.

Званцов така си и мислел, че той трябва да е някъде тук и тръгнал след него.

Минал горичката, но на широката просторна поляна видял, че Удубченко е изчезнал и че по тревата върви само старецът. Званцов предпазливо заобиколил поляната и се приближил до стареца, който спрял се, гледал нагоре към небето.

Званцов, вече хванал предпазителя на автомата, за да го свали, се озъртал, обмисляйки как да действа в случай на нападение изотзад, но в този миг нещо изпрацяло под краката му.

Старецът се обърнал към него и не било ясно дали е видял Николай. Облак закрил луната.

Званцов понечил да се скрие зад храста.

Старецът, гледайки към Званцов, казал нещо не по руски. И изведнъж Николай усетил върху главата си жесток удар. Обърнал се и

видял, че на крачка от него стои глухонямата дъщеря на стареца с някакъв продълговат предмет в ръка.

Краката и ръцете му започнали да се вдървяват и той си помислил: така умират, но в този миг гръмнал оглушителен изстрел, както може да стреля само пистолет ТТ. Куршумът профучал край Званцов и улучил стареца, който изохкал и се навел. Зад гърба на глухонямата девойка се появил Удубченко, с един замах я повалил на земята и се спуснал към стареца.

След две минути всичко свършило. Старецът и момата, която сега вече не била глухоняма, а злобно ругаела на немски, лежали вързани на тревата, а Удубченко, треперейки от възбуда, казал на Званцов:

— Гадове! Какви гадове... А аз, разбираш ли, мислех, че и ти си с тях, едва не те застрелях...

Николай взел от тревата продълговатия фенер, изпуснат от момата, отишъл в средата на поляната. Гореще вече бръмчал немският самолет и Званцов му давал сигнали, когато на поляната, привлечени от изстрелите, се появили моряци в черни шинели от съседната горичка, където била разположена батарея гвардейски минохвъргачи или „Катюши“.

Званцов им обяснил всичко. А по-нататък събитията се развили точно както в съня на Николай.

Самолетът отлетял. Известно време над поляната било тихо. После в небето припламнала светлинка. Огромна черна птица, безшумно прелетяла над гората, безмоторникът се снишил и кацнал над поляната.

Вратата се отворила.

Но Званцов с Удубченко и моряците били нащрек. Полетяла граната; раздал се залп, фашистите от десантния отряд, изненадани, дори не се опитали да се съпротивляват. Целият отряд бил пленен и откаран в ротата на Званцов.

На сутринта започнали боеве.

Но Николай Званцов не можал да вземе участие в тях. Заедно с Удубченко, стареца, бившата глухоняма и останалите живи немци от десантния отряд веднага били изпратени в щаба на дивизията, в Специалния отдел на армията. Там се изяснило, че „старецът“ е опасен немски разузнавач-диверсант, а „глухонямата“ — негова помощница. Били оставени специално в тила на отстъпващите немски части, за да

откраднат новото оръжие, една от „катюшите“ — значението и силата на които щабът на Хитлер още тогава разбирал.

Фашисткия диверсант бил открил батареята и по радиото, скрито в избата между картофите, дал координатите на поляната в гората за десант. На още преди да съобщи това, той многократно обмислял цялата операция, по-точно почти постоянно мислел за нея и си представял как ще се осъществи, как ще откара една „катюша“ през фронта, даже как ще я закара в Германия и ще получи награда от Хитлер. Мечтаел и си представял всичко това нощем, седейки в избата под помещението на ротния команден пункт. И всички тия мечти и желания по някакъв непонятен начин се предавали на Званцов и той ги сънувал в сънищата си. И Званцов насън говорел немски и полски, което събудило подозренията на Удубченко.

Може би този фашист е мечтаел някак много активно, разпалено и възбуждал около себе си някакво неизвестно още на нас електромагнитно поле, но по-скоро работата не била в качеството на неговите мечти, а в някакви особени способности, проявили се изведнъж у Званцов.

В специалния отдел на армията Званцов разказал за първите си сънища, за камиона с бидоните и шофьора. Според показанията на немца това се отнасяло до спомените му в Полша през 1939 година, когато те още през лятото започнали тайно да вкарват оръжие в немските чифлици на територията на полската държава и да създават там фашистка „пета колона“. За една такава история, когато едва не ги издал полски шофьор, си спомнил „старецът“ през оная нощ, когато на Званцов му се присънил паркът и гробницата, където немците криели автоматите си.

В специалния отдел много се удивлявали на способността на Званцов да долавя чужди мисли и даже искали да го задържат при щаба на армията, за да четат мислите на ония пленени немски офицери, които отказвали да дадат нужните показания. Но Николай вече нищо не сънувал, чувствувал се неудобно в щаба и помолил да го изпратят пак в батальона, което и направили...

Всичко това Николай Званцов ми разказа през дългите февруарски вечери на 1943 година в Ленинград, когато лежахме заедно в санитарния батальон, в голямото сиво здание срещу Витебската гара.

Някаква странна сила, нова, неизвестна нам способност на организма се бе появила в него, бе свършила своята работа и си бе отишла.

Разказът е публикуван в списание „Космос“, брой 7 от 1977 г.
Илюстрации: Борис Ангелушев

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.